

LISTOPAD 2018

OBSAH

- O čem se psalo v listopadu 2018
- Gender, znalost, demokracie
- NKC – gender a věda bloguje III
- Cena Milady Paulové 2018
- Prof. Walterová: Vzdělávání je neoddiskutovatelná hodnota
- Aktuality
- Listopadové perličky a špeky

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

listopadové číslo přináší informace o letošním ročníku Ceny Milady Paulové. Nominační kritéria letos splnilo celkem devět badatelek z oblasti věd o vzdělávání. Přinášíme vám také rozhovor s laureátkou, profesorkou Eliškou Walterovou z Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy. Srdečně zveme na další z otevřených workshopů Pracovní skupiny pro změnu, které se opět uskuteční v Praze a Brně. Tentokrát se zaměří na meritokratické ideály a genderovou rovnost. Ani v listopadu nepřijdete o informace ze zahraničních médií a perličky a špeky.

Inspirativní čtení přeje

Hana Tenglerová

Sexuální obtěžování: Yale

Kauza kardiologa profesora Michaela Simonse na Univerzitě Yale ukazuje dilema instituce, jež řeší etický přečin vědce, který jí přináší finance v řádech milionů dolarů. V roce 2014 univerzita po šetření etické komise suspendovala Simonse za sexuální obtěžování postdoktorandky. Po tom, co odmítla jeho návrhy, mstil se i jejímu příteli, který také pracoval v týmu. Hned po několika měsících byl ale profesor jmenován na další významný post. Následoval dopis podepsaný více než tisícovkou akademiků a akademiček, kteří takový postup instituce kritizovali. Univerzita profesora opět odvolala a profesor Simons na Yale podal žalobu s tím, že „trest byl uložen, sankce uhrazena a reakce univerzity na zuřivost aktivistů je nepřiměřená...“. V žalobě se také uvádí, že povinnost profesora Simonse platit celý život za čin, za který již byl potrestán, a druhé odvolání znamenají katastrofické poškození jeho

reputace. Podrobnosti na webu chronicle.com.

USA: Reforma pravidel trestů?

Americká ministryně vzdělávání Betsy DeVos navrhla reformu způsobu, jak mají univerzity reagovat na nařčení ze sexuálního obtěžování a násilí. Nově by se školy měly zabývat jen případy, které se uskuteční přímo na jejich půdě a byly hlášeny konkrétním kontaktním osobám. Kritici návrhu tvrdí, že předchozí nastavení Obamovy administrativy donutilo instituce přestat zametat kauzy pod koberec, zastánci naopak tvrdí, že původní nastavení zvýhodňovalo obviňující.

Vysokým školám zase vadila složitost. [Podrobnosti zde](#).

NSF: Instituce musí hlásit etické přečiny

Instituce, které chtějí financování od americké National Science Foundation, budou mít nově povinnost ohlásit zjištění spojená se šetřeními případů sexuálního obtěžování a budou také čelit riziku, že o finance přijdou. Jde zatím o nejzásadnější krok při snaze bojovat proti tomuto fenoménu, píše server nytimes.com. Za opatřením stojí předsedkyně instituce France

Córdova, která sama během své kariéry zažila nepřátelské a ponižující situace.

Proč diverzita posiluje výzkum

Genderová diverzita v oblasti výzkumu může napomoci vědeckým objevům, ale aby byl zcela využit její potenciál pro inovace, je třeba ji kultivovat na mnoha úrovních. Diverzita se netýká pouze sestavení různorodých týmů, ale také toho, že umožňuje analyzovat, jak pohlaví a gender ovlivňují otázky, které si klademe, a to, jak na ně hledáme odpovědi. Například nárůst počtu žen v lékařských vědách v USA v 80. a 90. letech minulého

století znamenal větší pozornost vůči zdravotním problémům žen a změnil pohled na některé choroby dříve považované za typicky mužské a ženské. Otázka není, jaké jsou benefity diverzity, ale jak nejlépe je můžeme podpořit. Podrobnosti na webu nature.com.

Ženy ve vedení kateder

Podle nové studie univerzity Princeton mají katedry s ženou ve vedení menší rozdíly v publikační aktivitě mezi ženami a muži a doba potřebná k získání stálé pozice je kratší. Také mzdové rozdíly mezi ženami a muži tu bývají menší. Pokud po vedoucím katedry nastoupí žena, přiláká to na katedru přibližně o 10 procent víc studentek (aniž by to mělo vliv na kvalitu

výkonů studentské populace). Podrobnosti na webu insiderhighered.com.

Tak trochu symbolicky před víkendovými oslavami 17. listopadu se v Praze uskutečnily dvě diskuze, které se věnovaly otázkám spojeným s postavením genderové agendy a vědění, toho, jak se formuje antigenderový diskurz a jak na něj reaguje či s ním zachází politická reprezentace. Klíčovým tématem těchto debat nebylo jen hledání příčin a snaha pojmenovat charakteristické znaky těchto fenoménů, ale i hledání cest, jak na současnou situaci reagovat.

Ve čtvrtek 15. listopadu se po zasedání Genderové expertní komory uskutečnila debata [Gender pod palbou](#), která reflektovala současnou, často velmi vyhrcovanou veřejnou diskuzi, které se týkají témat, jako je Istanbulská úmluva, stejnopohlavní sňatky, kampaň #MeToo či výstava aktů v Akademii věd. V pátek 16. listopadu se pak konala debata [Academic Freedom, Gender and Democracy](#), kterou uspořádal Ústav mezinárodních vztahů a Anglo-americká univerzita v Praze a která se zabývala zejména postavením oboru genderových studií a expertizy v Maďarsku a u nás.

Online násilí: zastrašování a snaha umlčet

Drastický nárůst nenávistných útoků na osoby, které se věnují lidským právům, zmínili diskutující obou debat jako zásadní průvodní jev současné situace. Online útoky jsou často koordinované, hromadné a velmi osobní. Nechybí výhrůžky násilím, včetně násilí sexuálního a výhrůžek smrtí. Policii často chybí kapacity, ale i vůle jednotlivé případy řešit, sekundární viktimizace není výjimkou. Soudních rozhodnutí je málo, nejsou nijak zásadně ve prospěch obětí. Častá je kvalifikace i velmi závažných činů jako přestupků, což znemožňuje vymoci pro oběť účinnou ochranu. Cílem těchto útoků je vytvořit atmosféru strachu a umlčet názorové oponentky a oponenty: „Jak se stalo, že být vědcem je znovu život ohrožující povolání?“, ptá se po vlastní zkušenosti s online vyhrožováním profesorka Středoevropské univerzity Andrea Petó, a pokračuje: „Pokud nejste ochotni zemřít, řekněte sbohem své svobodě.“

Absence diskuze

Snahu delegitimizovat, znedůvěřit, odmítat nebo zesměšnit genderovou expertizu najdeme nejen ve veřejném diskurzu, ale i v samotné akademické sféře. Averse proti genderové expertize a problematice přitom podle socioložky Blanky Nyklové nepramení vždy jen z nepochopení jejích cílů, ale často také z odmítání, které je dobře informované. Vysvětlování a obhajování v těchto případech není proto vždy nejlepší strategií. Přes ně se totiž často legitimizuje něco, co se jako debata tváří, ale ve skutečnosti to debata není. Extrémním názorům se díky tomu dostává víc a víc pozornosti a dostávají se do mainstreamu.

Lucie Jarkovská z Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity hovořila na debatě Gender pod palbou o propagandě a její snaze lidi rozdělit na nesmiřitelné tábory. Spolu s Tamasem Lattmannem z Institutu mezinárodních vztahů, který vystoupil k tématu o den později, se shodují, že často nejde o téma jako takové, ale o využití jakýchkoli aktuálních a potenciálně kontroverzních témat. Například argumenty antigenderového hnutí jdou velmi často naprosto mimo rámec tématu, jako například v případě debaty o Istanbulské úmluvě. Debata mezi oponujícími stranami tak vlastně ani probíhat nemůže.

Andrea Petó takové tendence vnímá nikoli jako projev konzervativní reakce na úspěšné liberální posuny, které se odehrávaly od 90. let 20. století, ale jako zásadně nový nacionalistický neokonzervativní fenomén, jehož cílem je ustavit nový světový řád, jenž nahradí neoliberální svět, který se ocitl v krizi.

Reflexe

Mezi diskutované rezervy v komunikaci genderových témat ze strany samotných expertek a expertů v ČR patřila zejména otázka jazyka a používání terminologie vycházející z genderových studií a feministických teorií. Hovořilo se na jedné straně o tom, jak dokáží některá slova antagonistovat i problematice jinak vcelku nakloněnou veřejnost, i o tom, nakolik přizpůsobení se nebude znamenat ztrátu významných realit popisujících kategorií a zneviditelnění či rozpuštění agendy jako takové.

Johana Nejedlová z iniciativy Konsent upozornila na to, že genderová komunita v poslední době několikrát promarnila příležitost pozitivně rámovat diskuzi, které se týkají genderové rovnosti. Témat se tak chopí zástupci a zástupkyně antigenderového diskurzu, a genderová komunita je nucena reagovat defenzivně. Jindy zase genderová komunita vystupuje jen kriticky, a celkově se jí jen málokdy daří uchopit problematiku pozitivně.

Není až tak zle?

Rozpolcenost a současné antigenderové nálady přináší dle diskutujících obou debat logicky i nové spojení. V Maďarsku se po zrušení akreditace genderových studií na Středoevropské univerzitě ozvala některá média, když připomněla komunistické cenzurní praktiky. Akademická komunita se postavila za potřebu zachování akademických svobod a na vládní rozhodnutí reagovala protestem, v rámci kterého vyučující na univerzitách do výuky záměrně zařadili genderový rozměr. „Lidé, kteří se předtím genderem vůbec nezabývali, se nyní rozhodli zařadit jej do svých hodin,“ upozornila prof. Pető. Podpora genderových studií se stala něčím pozitivním a původně rezistentní akademická komunita nakonec sama mainstreamovala gender do řady předmětů. Podle diskutujících v ČR zejména u nejmladší generace často najdeme postoj, že feminismus je vlastně *cool* a je relativně běžné, že se k němu hlásí jak dívky, tak chlapci. Doufejme tedy v lepší zítřky.

Záznam debaty na Anglo-americké univerzitě v Praze je ke zhlédnutí na [youtube](#).

NKC – GENDER A VĚDA BLOGUJE III

V listopadu jsme uzavřely blogování z [výzkumu](#) akademických drah a bariér genderové rovnosti ve vědě. Na serveru [vedavyzkum.cz](#) jsme publikovaly poslední z příspěvků, tentokrát s názvem *Nebránit nerovná se podporovat*. Kateřina Cidlinská v něm komentuje přístup vědkyň a vědců k problematice genderové rovnosti ve vědě a aktivitám, které směřují k jejímu dosahování. Přinášíme úryvek z blogu, celý text je k přečtení [zde](#).

„Výzkum ukázal, že akademici a studující na zkoumaných pracovištích se domnívají, že ženy a muži mají rovnou šanci rozvíjet vědeckou kariéru, protože v tom ženám nikdo aktivně nebrání, nikdo jim nic nezakazuje. Vedoucí pracovník jednoho vysokoškolského pracoviště z oblasti sociálních věd se například vyjádřil: „Ženy ve vědě nemají nějak ztíženou pozici, ženám u nás nikdo v ničem

nebrání, je to jejich osobní volba, čemu se chtějí věnovat.“

Něčemu nebránit není ovšem to samé jako někoho podporovat, vytvářet pro něj vhodné podmínky. To si zajisté uvědomuje každý rodič, který chce, aby jeho dítě maximálně rozvíjelo svůj talent. Když bude dítě nadané na sport, asi jej nebude „podporovat“ tím, že mu sportování nebude zakazovat.

Když se vrátíme na pole vědy, takový přístup navíc přehlíží jednu zásadní skutečnost, totiž že celý systém akademické profese je založen na představě akademika, kterému do práce nijak nezasahují povinnosti spojené s péčí o děti.

To ovšem neznamená, že by tento akademik byl nutně bezdětný, spíše péči o děti plně zastane manželka. Není to tedy představa neutrální. V mnoha případech je to právě manželka, která svou práci přizpůsobí potřebám manželovy kariéry. Například na pár let ztrácí zaměstnání, pokud manžel potřebuje odjet za postdoktorskou pozici do zahraničí, jak to zažila většina námi dotazovaných seniorních akademiků.

Když jsme se jich ptaly, zda mělo narození dětí nějaký vliv na jejich kariéru, dostávaly jsme odpovědi typu: „Nemělo to žádný vliv, protože to břemeno převzala manželka,“ (samostatný vědecký pracovník, vysoká škola, technické vědy) nebo „Manželka změnila zaměstnání, věnovala se rodině. Rodině hodně dlužím,“ (seniorní vědec ve vedoucí pozici, přírodní vědy, veřejná výzkumná instituce).

A teď si to zkusme otočit a na pozici akademika si dosadíme ženu. Rázem představa o rovných příležitostech žen a mužů ve vědě začíná drhnout. V tomto ani jiných předchozích výzkumech jsme nezaznamenaly žádnou vědkyni, jejíž manžel by s ní odjel na postdoktorskou stáž a tam se celodenně staral o děti, aby ona mohla využít naplno svůj postdoktorský pobyt. V dotazníkovém šetření měli muži ve srovnání s ženami častěji ekonomicky neaktivní partnerky.“

Všechny blogy jsou k přečtení [zde](#).

CENA MILADY PAULOVÉ 2018

V roce 2018 byla [Cena Milady Paulové](#) udělena v oblasti věd o vzdělávání a výchově. Pedagogické profese ve veřejné sféře byly historicky jednou z prvních oblastí, ve které bylo ženám umožněno působit. Na 10 000 zaměstnaných žen v roce 1880 připadlo jen 33 učitelek nebo vychovatelek veřejných ústavů. Dnes na pedagogických fakultách studuje 80 % žen. Zastoupení žen mezi docenty je 46 %, mezi profesory 26 %. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy se proto rozhodlo ocenit celoživotní přínos badatelek této vědecké disciplíně, zviditelnit ty, jejichž vědecká práce je pro rozvoj oboru dlouhodobě nejzásadnější, a inspirovat mladší vědkyně v další práci.

Nominovány byly a [kritéria](#) pro udělení Ceny pro rok 2018 splnily (v abecedním pořadí):

prof. PhDr. Věra Höppnerová, DrSc.

Pracoviště: Vysoká škola ekonomická, Pedagogická fakulta
Západočeské univerzity v Plzni

Věra Höppnerová se zabývá výzkumem obecného a hospodářského německého jazyka z hlediska morfologie, syntaxe, frazeologie a slovtvorby. Zaměřuje se zejména na jevy, které se liší od češtiny, a které jsou proto soustavným zdrojem chyb vzniklých rušivým působením mateřštiny. Teoretická zjištění, která se týkají těchto asymetrií, Věra Höppnerová začleňuje do učebních materiálů pro gymnázia, odborné, vysoké a jazykové školy.

prof. PhDr. Milada Rabušicová, Ph.D.

Pracoviště: Filozofická fakulta Masarykovy univerzity v Brně

Milada Rabušicová je profesorkou andragogiky. Specializuje se na oblast vzdělávací politiky, srovnávací pedagogiky a celoživotního učení. Ve své výzkumné práci se věnuje průkopnickým tématům, jako je například funkční gramotnost dospělých, mezigenerační učení, učení seniorů či netradiční studenti v terciárním vzdělávání. Má zásadní podíl na dlouhodobém vědecko-výzkumném rozvoji svého pracoviště. Jako expertka dlouhodobě spolupracuje s OECD.

prof. PhDr. Vladimíra Spilková, CSc.

Pracoviště: Fakulta filozofická Univerzity Pardubice

Vědeckovýzkumná činnost Vladimíry Spilkové je zaměřena jednak na rozvoj oboru primární pedagogika, jednak na oblast pedeutologie, tj. vzdělávání vyučujících. V první oblasti zkoumá procesy kultivace osobnosti dětí ve věku od třech do jedenácti let s ohledem na zvláštnosti tohoto vývojově citlivého období a ověřuje účinné cesty k rozvíjení možností, které v každém dítěti jsou. V oblasti pedeutologie se výzkumně zabývá především kvalitou ve vzdělávání učitelů.

prof. PaedDr. Iva Stuchlíková, CSc.

Pracoviště: Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

Iva Stuchlíková se zabývá pedagogickou psychologií, konkrétně emocemi a motivací v situacích učení, vyučování a výchovy. Věnuje se například výzkumu zkouškové úzkosti a regulace hněvu a je autorkou návrhů na adaptaci nástrojů pro jejich měření. Zabývá se také tím, jak volíme svoje osobní cíle a jak o ně usilujeme. Druhou oblastí jejího zájmu je výzkum badatelsky orientované výuky v přírodovědném vzdělávání a formativní hodnocení žáků při badatelském učení.

prof. PhDr. Valérie Tóthová, Ph.D.

Pracoviště: Zdravotně sociální fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

Valérie Tóthová se zaměřuje na multikulturní ošetřovatelství, preventivní péči a oblast zvyšování ošetřovatelské péče. Zabývá se například překážkami, které brání zdravotnímu personálu poskytovat holistickou péči pacientům různých minoritních skupin. Věnuje se bádání na poli podpory zdravého životního stylu v primární i sekundární péči a edukační roli sestry. V neposlední řadě zkoumá rizikové faktory pádů pacientů a jejich lékové příčiny s cílem identifikovat rizikové postupy a definovat preventivní opatření.

prof. PhDr. Marie Vítková, CSc.

Pracoviště: Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně

Marie Vítková se věnuje problematice speciální pedagogiky. Zkoumá vzdělávání dětí se speciálně vzdělávacími potřebami, zejm. tělesným handicapem, včetně vícenásobného postižení. Aktuálně se věnuje také bádání v oblasti interdisciplinárního pojetí inkluze ve škole. Zabývá se komplexní analýzou procesu inkluze s ohledem na jeho teoretická východiska, podmínky pro realizaci v rámci české školy a strategie podpory na úrovni školské politiky. Zasloužila se také o vznik katedry speciální pedagogiky na Masarykově univerzitě.

prof. PhDr. Eliška Walterová, CSc.

Pracoviště: Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Eliška Walterová se zabývá srovnávací pedagogikou, analýzou zahraničních vzdělávacích systémů a možnostmi využití jejich zkušeností v českém vzdělávání. Zaměřuje se zejména na školní vzdělávání a jeho obsah. Byla iniciátorkou tvorby nových vzdělávacích programů reflektujících potřeby škol a žáků. Zkoumá proměny školy v širších souvislostech a sítích vztahů, zejména s rodiči a místními společenstvími. Vybuodovala prestižní výzkumné pracoviště na Pedagogické fakultě UK a vychovala řadu následovníků, kteří se stali jejími spolupracovníky.

doc. PaedDr. Adriana Wiegerová, Ph.D.

Pracoviště: Fakulta humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně

Adriana Wiegerová se zabývá přípravou vyučujících mateřských a základních škol se zaměřením na první stupeň. Je zakladatelkou Ústavu školní pedagogiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Výzkumně se zabývá především didaktikou přírodovědného vzdělávání pro děti předškolního věku a pedeutologií. Intenzivně se věnuje jak výzkumné spolupráci se zahraničními vědeckými institucemi, tak praktické práci v oblasti vzdělávacích programů. Iniciovala také založení univerzitní mateřské školy.

prof. PaedDr. Radka Wildová, CSc.

Pracoviště: Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Radka Wildová se zabývá výzkumem v oblasti rozvoje počáteční čtenářské gramotnosti a pregramotnosti. Konkrétně sleduje individuální rozvoj žáků, věnuje se predikci obtíží v tomto rozvoji a predikci nezbytné intervence či efektivitě inovačních metodických postupů. Výsledky jejího bádání byly úspěšně aplikovány do výuky na českých školách. Radka Wildová se také věnuje výzkumu v oblasti přípravy učitelů, například sledování jejich rozvoje v oblasti oborových didaktik či schopnosti využití (sebe)reflexe.

Prof. PhDr. Eliška Walterová, CSc. se zabývá srovnávací pedagogikou. V roce 2018 se stala laureátkou Ceny Milady Paulové. Přinášíme Vám úryvek z rozhovoru, který naleznete na našem webu:

Jak je na tom podle vás náš vzdělávací systém?

Není tak špatný, jak se někdy říká, má své kvality a má relativně dobrou infrastrukturu. Pozitivně se rozvíjí zejména díky nadšeným učitelům. Největší slabiny jsou vcelku zjevné, výsledky českých žáků v mezinárodním srovnání nepatří mezi nadprůměrné, z mezinárodních srovnání také vyplývá, že naši učitelé mají problémy, které učitelé v jiných zemích neznají: jsou častěji vyhořelí, mají tendenci z řady důvodů z profese odcházet. Vzdělávání je také hodně selektivní. Už v roce 2001 jsme silně argumentovali ve prospěch inkluze, ve prospěch školy oddalující selekci až na konec základního vzdělávání. Tím, že se otevřela možnost výběru školy, se stává, že zejména ve velkých městech, kde je širší nabídka, vznikají školy, kam chodí děti rodičů z určitého sociálního prostředí. Otázkou je i existence víceletých gymnázií. Základní škola s běžným druhým stupněm může být stejně kvalitní a může mít vysokou přidanou hodnotu podobně jako víceleté gymnázium, které si ovšem děti vybírá. České školy mají sice společný základ a obsahový rámec, ale reálně jsou mezi nimi velké rozdíly. Školství také neprospívají časté nesystémové změny, jimiž se řeší aktuální problémy. Tak např. v 90. letech jsme měli velmi dobrou infrastrukturu předškolních zařízení od jeslíček. Ta se rozbila. Teď nevíme, co s dvouletými dětmi. Nebo odborné vzdělávání: horký brambor, který si mezi sebou přehazují podniky, školství a odborné sektory. Systém učňovského školství byl původně vybudován podobně jako v Německu: nebyla to jenom záležitost sektoru školství, velký podíl tam představovala praxe, kdy se podniky podílely na výchově učňů. To bylo v 90. letech zrušeno a všechno se převedlo pod školství.

Bohužel se sice deklaruje, že školství a vzdělávání je prioritou, ale není to tak. Školství doopravdy politickou prioritou dlouho nebylo, protože se na tom nenabírají politické body. Teď se zase všechno motá kolem zvyšování platů učitelů, ale to nemůže být konečné řešení, to má být jen součást daleko širších opatření. Problém je celkové financování školství a jde o to, jak budou peníze distribuovány.

Mezi zeměmi OECD jsme v současné době třetí od konce z hlediska podílu z HDP vydávaného na vzdělávání. Nikdy jsme nedosáhli v roce 2001 očekávaných 6 % HDP. Myslím, že by tu měla být stanovena nějaká pravidla, regulérní mechanismus, který zaručí ve státním rozpočtu stabilitu potřebných finančních prostředků. Každoroční dohadování dobrému fungování školství neprospívá.

Jak vypadá váš pracovní den?

Hrozně náročně! Protože je toho strašně moc. Ráno odpovídám na četné pracovní e-maily, mám řadu funkcí, jsem v několika vědeckých a odborných radách, na pedagogických a dalších fakultách, jako profesorka mám hodně povinností v různých komisích – doktorských, habilitačních a profesorských. Vedu doktorské kurzy, mám svoje doktorandy, teď nově i doktorandy v angličtině. Také jsem se stala mentorem a jsem spoluřešitelka ve třech výzkumných projektech. Výuka, výzkumné úkoly, publikace, všechno v jednom kole. Navíc své požadavky má i rodina, někdy mám pocit, že mi ti moji vnoučci proplouvají mezi prsty. Snažím se jim maximálně věnovat, ale není to jednoduché najít si čas.

Co vás na vaší práci nejvíc baví?

Mě baví v mé práci všechno. Pedagogika, zejména ta srovnávací, je úžasně zajímavý a perspektivní obor. Ráda spolupracuji s lidmi, podporuji je a pomáhám jim. A mám pocit, že se mi to daří. Mám šestnáct hotových doktorandů za dvacet let, všichni jsou moc fajn a úspěšní. Buď pracují na vysokých školách nebo ve výzkumných organizacích či významných funkcích, jeden např. pracoval v nadaci prince Charlese, ale nakonec se stal starostou, který podporuje rozvoj škol ve své obci. Pro společnost je pedagogika mimořádně důležitá. V současném křehkém a proměňujícím se světě je vzdělávání jednou z mála trvalých a nevyčerpatelných hodnot, stojí za to vzdělávání podporovat a rozvíjet všemi silami.

Celý rozhovor k přečtení [zde](#).

AKTUALITY

Meritokratické ideály ve vědě vs. podpora genderové rovnosti

Zveme na další otevřené setkání Pracovní skupiny pro změnu! Široká důvěra v meritokratické ideály, dle nichž postavení jedinců odráží jejich talent a píli, napomáhá ospravedlňovat přetrvávající nerovnosti a zneviditelňovat jejich strukturální kořeny. Meritokratické argumenty bývají také často mobilizovány v případě rezistencí vůči opatřením zaměřeným na podporu genderové rovnosti ve vědeckých institucích. Cílem tohoto setkání Pracovní skupiny pro změnu bude diskutovat vybraná úskalí meritokratického hlediska a účinné způsoby protiargumentace. Setkání proběhne opět na dvou místech – 4. 12. 2018 ve 14 hodin v Brně (Čechyňská 19 - budova Archeologického ústavu AV ČR) a 6. 12. 2018 od 13 hodin v Praze (Jilská 1, místnost 207). Registrace na našem [webu](#).

Výzkum českého akademického prostředí – zjištění a výzvy

V rámci pravidelných čtvrtěčnických sociologických seminářů představí 6. prosince 2018 Kateřina Cidlinská, Nina Fárová a Hana Maříková výstupy našeho aktuálního výzkumu akademických drah v České republice. Seminář začíná v 15 hodin v zasedací místnosti 207, Jilská 1, Praha 1. Podrobnosti [zde](#).

**ČTVRTEČNÍ
SOCIOLOGICKÉ
SEMINÁŘE**
6/12/2018 v 15:00 hodin
zasedací místnost 207, Jilská 1, Praha 1
**KATEŘINA CIDLINSKÁ,
NINA FÁROVÁ,
HANA MAŘÍKOVÁ**
Výzkum českého akademického
prostředí – zjištění a výzvy

Donna Haraway: Story Telling for Earthly Survival

Dne 10. prosince 2018 se v Praze v Kině Světozor uskuteční česká premiéra snímku o feministce, filosofce, historičce vědy a bioložce Donně Haraway, autorce jednoho z nejvýznamnějších textů minulého století „Manifest kyborgů“ (1985). Podrobnosti na [Facebooku akce](#).

LISTOPADOVÉ PERLIČKY A ŠPEKY

Ve Velké Británii mimo brexitu řeší i to, jakou vědeckou osobnost dát na padesátilibrovku. Anglická banka získala od veřejnosti víc než 170 tisíc nominací. [Výzva](#) vzbudila velkou odezvu a první nominace neopomněly významné britské vědkyně. Královská společnost jich na svém Twitteru připomněla hned několik: první programátorku [Adu Lovelace](#), vědkyni [Rosalindu Franklin](#), která zásadně přispěla k objasnění molekulární struktury DNA, astronomku [Caroline Herschel](#), paleontoložku [Mary Anning](#) či krystalografku [Kathlene Longsdale](#). Také další instituce neváhaly a [přidaly](#) se. Připojí se k Charlesu Darwinovi a Izáku Newtonovi, kteří jsou na deseti a jednolibrovce, vědkyně? Budeme držet palce,

aby to vyšlo! Momentální úspěch už slaví například kampaň desetileté dívky a její matky, díky kterým [vznikne](#) v jihoanglickém městečku Lyme Regis socha paleontoložky Marry Anning. Více žen ve veřejném prostoru!

A jedna [dobrá zpráva](#) také z Čech: na Filozofické fakultě UK od listopadu funguje denní provoz dětského koutku se zajištěným profesionálním hlídáním.

[Alice Dvorská](#) a [Kateřina Falk](#) se opět rozepsaly a rozmluvily o tom, jaké je to být vědkyní v České republice. A vcelku nepřekvapivě to není obrázek zrovna pozitivní. „...problém není v tom, že lidé [...] nechápou, že ženské kolegyně mají stejně dobré předpoklady pro úspěšnou vědeckou kariéru jako kolegové mužští, že je třeba jim to nějak lépe vysvětlit a že by se pak mohli ke kolegyním začít chovat s respektem. Oni to totiž chápat nechtějí, a přesvědčit je tedy nelze. Vtip je v tom, že díky této hře

mají ženy v práci další šichtu navíc. Musí investovat svou energii do obrňování se vůči hloupým řečem, vymezování se vůči „přátelským“ fyzickým kontaktům, do dokazování, že na něco mají.“ Píše Alice Dvorská a Kateřina Falk jí doplňuje: „Neměla jsem možnosti realizace ani ocenění.“

NEWSLETTER LISTOPAD 2018

Měsíčník newsletter vydává Národní kontaktní centrum – gender a věda Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i. ISSN 1801–7339.

Newsletter vychází s podporou grantu Inter-excellence LT117013 a podporou RVO 68378025_Rozvoj výzkumné organizace_SOU AV ČR.

Adresa redakce: Jilská 1, Praha 1 110 00

Redakce: Hana Tenglerová

Korektury: Alena Ortenová

K odběru newsletteru se lze přihlásit na webových stránkách www.genderaveda.cz

Sledovat nás můžete také na sociálních sítích:

